

Històries naturals

El ginjoler de l'arcàngel Gabriel

Martí Domínguez

Llisc amb interès el moviment ciutadà a Barcelona per a salvar el ginjoler del carrer d'Arimon, al barri de Sant Gervasi. Distints columnistes han escrit articles reclamant-ne la conservació, i he trobat un bloc quasi consagrat a aquest arbre, realitzat per Isabel Núñez (<http://polis-zbelnu.blogspot.com>). Però, especialment, m'ha sobtat llegir l'article d'Oriol Pi de Cabanyes "El jinjolo y su dríade" (*La Vanguardia*, 12-9-07). Primer de tot, Pi de Cabanyes es pregunta: "Si en Murcia le llaman jinjolo ¿por qué no llamarle siempre así, que también es correcto, en vez del más farfullante azufaifo?" La pregunta em deixa sobtat, perquè, òbviament, *jinjolo* és un catalanisme, conseqüència de la presència —això sí, cada vegada més llunyana— de la parla valenciana. Els murcians també diuen *abercoquero*, *bajoca*, *boria* (de *boira*), *bufar*, *desperfoliar*, *embolicar*, *equillicuà*, *gemecar*, *moñigo*, *níspero* (arbre que produeix la *níspera*), *pernil*, *pésol*, *pol-saguera* o *valúa*. Per tant, resulta poc admissible dir *jinjolo* (tot i que pugui ser correcte), i cal resignar-se, si es vol escriure en bon castellà, al "farfullante azufaifo".

Però Pi de Cabanyes, que llisc sempre amb interès (en recorde un bell article sobre la bibliofília), continua: "El jinjolo es un árbol aquí algo raro, que por esta época del año

madura unos pequeños frutos mas bien ásperos que no tienen aprecio comercial alguno. Y además pincha, porque sus ramas son espinosas." Per tant, fa l'efecte que el moviment ciutadà nascut al voltant d'aquest arbre és una de les excèntricitats que caracteritzen els col·lectius humans, tan propensos a les exacerbacions romàntiques. A parer seu, és un arbre insípid, estèril (que diria Josep Pla) i traïdorenc ("ademés pincha"). En canvi, té raó quan afirma que la seua fusta és excel·lent per a la construcció d'instruments de vent, de gralles i tenores: "El jinjolo es la madera reina para la construcción de instrumentos de viento. Su madera tiene unas propiedades sónicas muy especiales. Es densa y sin poros, pero blanda para ser trabajada."

Però tornem al fruit. Evidentment, Oriol Pi de Cabanyes no ha menjat gaire gínjols. Si no, no els despatxaria amb tanta indiferència. És cert que quan són verds poden pecar d'agres, però quan són al punt —ni massa madurs, ni massa erts—, aleshores són un mos saborós, quasi irresistible:

el crec de la pell enxarolada en ser mossegada va acompanyat d'un sabor intens, gens embafador, revitalitzador, ric en vitamina C. Els xiquets ("vianda de niños desenfrenados" escriu el metge Laguna en l'article sobre el ginjoler) sempre han gaudit furtant gínjols, i s'han arriscat a la ira del propietari. I també els al·lots: "Salta un llagost./ D'amagat i corrent,/ els al·lots roben gínjols", escriu Pons Ponç al poema "Pedres cremades". I no sols els xiquets i els al·lots: com ens diu Daniel Climent, aquest arbre havia de ser tan estimat pels àrabs que Mahoma va situar-lo al paradís, com es pot llegir a l'Alcorà: "Ja l'havia vist [Mahoma a Gabriel] descendir en una altra ocasió junt al ginjoler del confí [el setè cel] on es troba el jardí del paradís" (Sura 53: 13-15).

Per què descendia l'arcàngel Gabriel junt al ginjoler del paradís? Ah, deixeu-me aquesta llicència d'imaginar el bon arcàngel menjant-se aquells gínjols paradisiacs... D'amagat i corrent, és clar.

JOSE LUIS NIESTA

"Per què descendia l'arcàngel Gabriel junt al ginjoler del paradís? Ah, deixeu-me aquesta llicència d'imaginar el bon arcàngel menjant-se aquells gínjols paradisiacs..."